

Lausuntoyhteenveto

Annetut lausunnot

Ehdotuksesta pyydettiin lausuntoja 7.7.2022 – 26.8.2022 maa- ja metsätalousministeriön kotisivuilla sekä lausuntopyyntöön vastaanottajilta.

Lausuntopyyntö lähetettiin seuraaville viranomaisille ja sidosryhmille:

Oikeusministeriö, ympäristöministeriö, Ålandslandskapsregering, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Ruokavirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Luomuliitto Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus, Bioenergia ry, John Nurmisen Säätiö, Kauppapuutarhaliitto, Kemianteollisuus ry/lannoite- ja kalkitustyöryhmä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Metsäteollisuus ry, Natur och Miljö, Pihvikarjaliitto, ProAgria Keskusten Liitto, Pro Luomu ry, Puutarhaliitto, Päivittäistavara- ja elintarvikkeiden kauppa ry, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen kiertovoima ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Siipikarjaliitto ry, Suomen Sikayrittäjät ry, Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitto ry, Suomen Vesilaitosyhdistys ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund r.f.(SLC), Viherympäristöliitto ry, WWF Suomi, Yhdistyneet luomutuottajat, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry.

Lausuntoja saatiin yhteensä 53 kappaletta. Oikeusministeriö ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ilmoittivat, etteivät lausu asiasta.

Yleistä lausuntopalautteesta

Asetuksen tavoitetta, soveltamisalaa tai määritelmiä ei juurikaan lausunnoissa arvioitu tai kritisoitu. Sen sijaan voimakasta kritiikkiä asetusluonnosta kohtaan esitettiin erityisesti säädöksen fosforilannoituksen rajoittamisen yksityiskohtaista tapaa, karjanlantapoikkeuksesta luopumista ja viher- ja ympäristörakentamisen kasvualustojen lannoittamisen rajoituksia kohtaan. Asetuksen lannoitusrajoituksia pidettiin hyvinä suosituksina, mutta liian yksityiskohtaisina säädöksen sisällöksi. Toisaalta osassa lausunnoista myös kannatettiin karjanlantapoikkeuksesta luopumista tai pidettiin asetuksen säätelyä kokonaisuudessaan tarkoituksenmukaisena. Erityisesti toimeenpanevat viranomaiset esittivät kritiikkiä hallinnollisen taakan lisääntymisestä asetusmuutoksen myötä. Yleisenä huomiona eräässä lausunnossa esitettiin, että maan fosforin viljavuusluokan toteamisessa käytettäisiin akkreditoidun laboratorion näytteitä.

Pykäläkohtainen lausuntopalaute

Pykälän 3 (Kokonaisfosforin huomioon ottaminen lannoituksessa) osalta kritiikkiä esitettiin ensimmäisen momentin lantalajittaisesta periaatteesta ja sitä pidettiin muutoilultaan epäselvänä. Kolmannen momentin osalta erityisesti puhdistamolietteen liukoiseksi fosforiksi katsottava 60% osuus herätti kritiikkiä. Lausunnoissa sekä puolustettiin että vastustettiin esitettyä prosenttiosuutta. Kolmannen momentin lannoitevalmisteen useiden fosforilähteiden laskentasääntöjä pidettiin vaikeana, mutta toisaalta sitä puolustettiin tarkoituksenmukaisena ja sen osoittavan todellisen liukoisen fosforin osuuden lannoitevalmisteesta.

Pykälän 4 (Fosforin käyttö maa- ja puutarhataloudessa), ensimmäisen momentin periaatetta yhden kilogramman kynnsarvosta ei kyseenalaistettu. Useimmat lausunnonantajat, lähinnä tuottajien etujärjestöt ja maatalouden neuvontajärjestöt, kritisoivat momentin kaksi mukaisia fosforin sallittuja lannoituksen enimmäismääriä. Niiden rajoja pidettiin toisaalta liian alhaisina, niihin esitettiin merkittäviä korotuksia ja niiden yksityiskohtaista säätelyä pidettiin keinotekoisena tarkkana. Yhdessä lausunnossa muistutettiin, että esimerkiksi Ruotsissa käytetään kotieläinten lannassa peltoon levitettävän fosforin käytön rajoittamisessa vain yhtä lukuarvoa. Lausunnoissa

tutkimusorganisaatioiden lausunnoissa asetuksen viljavuusluokittaista rajoittamista pidettiin toisaalta tarkoituksenmukaisena.

Pykälän 5 (Fosforin kierrätyksen edistäminen) periaatetta pidettiin lähtökohtaisesti hyvänä ehdotuksena. Alakohdan kaksi rajausta vain lannan ja mädätteen mainitsemista tässä yhteydessä pidettiin erityisesti tutkimusorganisaatioiden lausunnoissa teknologianeutraaliuden kannalta ongelmallisena. Toisaalta erityisesti lausunnoissa korostettiin nimenomaan kotieläinten lannan kierrättämisen välttämättömyyttä. Kriitikkiä sai eniten osakseen erityisesti alakohdassa kolme esitetty sääntö lannan tai mädätteen erotuksessa syntyneen jakeen ravinnesuhteista (typen ja fosforin suhde vähintään 10). Useimmat lausunnot, tuottajien etujärjestöjen ja elintarviketeollisuuden taholta pitivät jakeen ravinnesuhdetta liian korkeana ja liian vaikeana saavuttaa. Useissa lausunnoissa katsottiin, että kokonaistypen ja kokonaisfosforin suhde pitäisi olla kymmenen sijaan kahdeksan.

Pykälässä 6 (fosforin pidättämiseen tarkoitetut aineet) ehdotettujen fosforin pidättämiseen tarkoitettujen aineiden listaa toivottiin toisaalta pidennettävän, mutta toisaalta kritisoitiin joissain lausunnoissa niiden sisältämän fosforin epätarkoituksenmukaisuudesta silloin, kun fosforilannoitusta yritetään rajoittaa.

Pykälässä 7 (Satotasokorjaus) esitetty satotasokorjaus ei periaatteiltaan saanut vastustusta. Sen sijaan useissa lausunnoissa erityisesti maatalouden neuvontajärjestöjen ja –yritysten taholta korostettiin, että asetuksessa pitäisi huomioida myös huomattavasti suurempien kuin 6000 kilogramman hehtaarisatojen lisälannoitustarvetta. Yhdessä lausunnossa kiinnitettiin huomiota, että asetuksen satotasokorjaus ei olisi käytössä viljavuusluokassa 6, vaikka käytäntö on ollut voimassa ympäristökorvauksen lannoitusrajoitusehdoissa.

Pykälässä 10 (Fosforin käyttö viher- ja ympäristörakentamisessa) esitettiin viher- ja ympäristörakentamisen fosforirajoitteisiin esitettiin jyrkkää kritiikkiä sekä tuottajien etujärjestöjen taholta että viherrakentamisen edunvalvonnan puolesta. Erityisesti pykälän 1 mukaisissa kasvualustoissa levitettävän liukoisen fosforin rajaa pidettiin erityisen korkeana, koska sen katsottiin vuosittaisena lannoituksena olevan moninkertainen peltoalojen lannoitukseen. Toisaalta joissain lausunnoissa, erityisesti viherrakentamisen edunvalvonnan puolesta, kasvualustoissa annettavan liukoisen fosforin rajaa pidettiin erityisen tiukkana, kun tavoitteena on hyödyntää puhdistamolietepohjaista kasvualustaa. Tätä perusteltiin erityisesti sillä, että kasvualustat perustetaan vain kerran, eikä niitä erikseen lannoiteta vuosittain.

Pykälän 12 (Voimaantulo) rajoitteita pidettiin merkittävänä muutoksina, koska aikaisemmin säätelyä viher- ja ympäristörakentamisen fosforinkäytöstä ei ole ollut ja siksi viherrakentamisen edunvalvonta esitti siirtymäkauden pidentämistä viiteen vuoteen.

Pykälän 13 (Siirtymäsäännökset) ensimmäisen momentin siirtymäsääntöä ympäristökorvauksen fosforilannoituksesta pidettiin useassa tuottajien etujärjestöjen lausunnossa yhdenvertaisuuden kannalta huonona. Ympäristökorvauksen sitoumuksen lannoitusrajoitusten ulkopuolella olleisiin maataloihin siirtymäsäädös ei vaikuttaisi, vaan ehdotetussa säännössä kohdeltaisiin ankarammin jo aikaisemmin tiukempiin rajoitteisiin sitoutuneita maatiloja.

Momentin kaksi turkislannan kokonaisfosforin siirtymäsääntöä pidettiin alan kannalta tarkoituksenmukaisena, koska muutokseen sopeutuminen vie aikaa.

Kolmannessa momentissa olevaa karjanlantapoikkeuksen lopettamista kritisoitiin erityisen rajusti erityisesti tuottajien etujärjestöjen ja maatalouden neuvontajärjestöjen ja –yritysten taholta. Valtaosa lausunnon antajista piti kahden vuoden siirtymäaikaa joko liian lyhyenä tai esitti, ettei sitä tulisi rajoittaa ajallisesti mitenkään. Perusteluna kahden vuoden siirtymäajan jatkamiselle esitettiin arvioita, että joillekin kotieläintiloille sopeutuminen tuottaa poikkeuksellisen suuria hankaluuksia. Lausunnoissa muistutettiin, että aikaisempi järjestelmä on ollut vapaaehtoinen, eikä siksi jokainen maatila ole sitoutunut aikaisemmin ympäristökorvauksen fosforirajoitteisiin. Toisaalta

ympäristöministeriö ja luonnonsuojelujärjestöt pitivät asetusluonnosta näiltä osin tarkoituksenmukaisena. Muutamissa lausunnoissa muistutettiin, että rehumaisi on aikaisemmin rinnastettu ympäristökorvauksessa fosforin käytöltään nurmeen.

Vaikutukset esitysluonnokseen

Lausuntokierroksen perusteella työryhmä ehdottaa, että pykälässä 7 (Satotasokorjaus) muutettaisiin kielto käyttää satotasokorjausta vain viljavuusluokassa 7, aikaisemman 6 ja 7 sijaan.

Pykälään kymmenen (Fosforin käyttö viher- ja ympäristörakentamisessa) lisättäisiin selvyuden vuoksi momenttiin sana "perustamisvaiheessa", jolloin täsmentyisi kasvualustojen kertaluontoinen lannoitus ja toisaalta estettäisiin epätarkoituksenmukaiset käytänteet.

Momentin kaksi osalta muutettaisiin taajamien ulkopuolisen väylärakentamisen kasvualustoissa käytettävää lannoitusmäärää 30 kilogrammaan, mutta samalla lisättäisiin sana perustamisvaiheessa viittaamaan, että kasvualustoissa ja näillä alueilla ylipäänsä fosforilannoitus olisi vain kertaluontoista. Kolmannen momentin viheralueiden kasvillisuuden hoitoon käytettävässä lannoituksessa täsmennettäisiin tarkoitettavan kokonaisfosforia.

Pykälässä 12 (Voimaantulo) muutettaisiin pykälien 10 ja 11 soveltamisen aloittamista kahdella vuodella eteenpäin vuoden 2027 alkuun.

Pykälästä 13 (Siirtymäsäännökset) poistettaisiin ensimmäinen momentti, joka liittyy ympäristökorvauksen sitoumukselta mahdollisesti siirtyviin fosforintasauksiin. Kolmanteen momenttiin lisättäisiin yksi- ja monivuotisten rehunurmien luokkaan rehumaisi.